

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 201 (3363) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

NÁPOLY KÖZELÉBEN

Újabb hadműveletek indultak az olasz szárazföldön

Már a múlt héten aláírták az olasz-angolszász fegyverszüneti megállapodást — Az olaszországi német csapatok biztosítva vannak minden meglepetés ellen

Japan még szorosabbra fűzi együttműködését Németországgal

(P. A.) Még az olasz fegyverszüneti bejelentést megelőző utóbbi napokban írta a turini „Gazetta del Popolo” a kalabriai angolszász partraszállással kapcsolatban a következőket:

— Az ellenség célja nyilvánvaló: az olasz erőkön kívül harcha akarja vonni az Olaszországban állomásozó összes német hadosztályokat, hogy megakadályozza azoknak az orosz hadtérre való küldését, ahol a Szovjet két hónap óta a legnagyobb hadműveleteit folytatja. Ez lenne az ok, ami miatt a szövetségesek az olasz liberális pártnak a fasizmus bukása előtt tett kifejezett ígérete ellenére sem tették lehetővé Olaszországban a becsületes fegyverletételt, hanem feltétel nélküli megadást követelnek. Calabria déli részén nagy nehézségekbe ütközik a védelem, olyan ellenség ellen, amely uralkodik a tengeren és a levegőben. Arra kell tehát számítani, hogy a mi első védelmi vonalunkat a Tarantói-öböl környékén szervezik meg. Minél északabbra hatol ugyanis az ellenség a tengerparti szakaszon, annál jobban érzi majd a tarantói támaszpont fenyegetését és annál kevésbé valószínűek részéről a tengeri támadások.

A Gazetta del Popolo közleménye aztán így fejeződik be:

„Nem titkoljuk a helyzet súlyosságát, hanem bátran ellenállunk a becsületért és a kisebb, de igazi dicsőségért, amely számunkra megmaradt: a jövőbe vetett hitért.”

A felsőolaszországi nagylapnak a további helytállásról szóló fejtegetései nem váltak valóra. Badoglio tábornagy szerdán este bejelentette, hogy a fegyverszüneti kérést olasz részről előterjesztették, s azt Eisenhower angolszász főparancsnok el is fogadta. Angol közlések arról is tudnak, hogy az olasz kérés elfogadása s a fegyverszüneti egyezmény aláírása már szeptember 3-án megtörtént.

De a fenti lapközleményből kitűnik egy igen fontos más dolog. Az, hogy az angolszász szövetségesek felé az olasz liberális párt, mely a fasizmus megbuktatása után uralomra került, külön béke iránti tárgyalásokat folytatott, s e tárgyalások során ígéreteket is kapott. A szövetségesek azonban nem tartották be, amit ígértek, hanem az olasz hadtérre a szovjet hadtér érdekében minél több német haderőt kívántak elvonni. Az olasz-angolszász megegyezés árnyéka ez erőltetett háború fölött ott lebegett, s az olaszországi német haderők erre

való tekintettel tették meg a maguk óvatossági intézkedéseit. Mert azt el lehet képzelni, hogy német részről is kellő tudomást szerezhettek a fasizmus bukása utáni új rendszer szándékairól, mikor ez már annyira nyílt titokká vált, hogy maguk az olasz lapok is kifejezetten írhattak róla.

Megtörtént tehát az olasz kilépés a háborúból. Hogy milyen feltételek kell ezért az olasz haderőnek, esetleg az olasz néphez is, teljesítenie, az még ezután válik világossá. A londoni „Times” úgy tudja, hogy az olaszok által történt megszállások visszavonása, a hadianyag és a repülőterek kiszolgáltatása benne van a feltételekben. Mindezt a volt ellenség irányában kell az olaszoknak teljesíteniük. De azonkívül — úgy látezik — vállalniuk kell, hogy a volt

baráti szövetséggel szemben ellenségek-ké váljanak. Az olasz katonák és tengerészek felszólítást kaptak, hogy ezt a szembefordulást megtegyék. Ezek szerint az olasz békevágy mégse tud teljesülni, sőt még kínosabb háborús helyzet áll elő, melyben az olasz katona saját korábbi bajtársával és felkiismeretével is szembekerül. Ezt a további harcot még az ellenfél is számbaveszi. Kiténik ez Rooseveltné legújabb nyilatkozatából, mely szerint az olaszok megadása még nem jelenti, hogy vége van a harcnak a Földközi-tengeren.

Német részről az olasz lépést úgy veszik, hogy azzal a helyzet tisztázódott és így a németekre nézve könnyebbé válik. Az olasz hadtér helyett a maga védelmére több erőt koncentrálhat, s nem kell gondoskodnia Olaszország szénellá-

tásáról és egyéb hasonló kiegészítéséről. Hogy erkölcsi szempontból hogyan ítéli meg az olasz lépést, ennek a kihangsúlyozása egyelőre még nem hallatszik. Annyi bizonyos, hogy a németek a volt olasz fasizmus felé megtartották továbbra is nagybecsülésüket. És ha az új olasz rendszernek nem sikerül igazi megnyugtató állapotokat hoznia Olaszországba, akkor a fasizmusnak még ott újra szerepe lehet.

Addig is az olasz-német-japán hármass egyezmény helyén a német-japán fegyverszünet továbbra is tartja hadállásait úgy Európában, mint Ázsiában. A hármass egyezmény arevonala megrövidült, hogy kettős szövetségként erősebb legyen az ellenálló képessége. A világ-háboruban most kezdődik a döntő végső fejezet.

Tizenöt nappal ezelőtt kezdődtek az olasz-angolszász tanácskozások

Lisszabon. (MTI.) Mint az angol híroroda jelenti, a szövetségesek főhadiszállásáról kiadott jelentés szerint újabb hadműveletek indultak az olasz szárazföldön Nápoly közelében.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az angol híroroda jelentése szerint mintegy 15 nappal ezelőtt magasrangú olasz személyiségekből álló küldöttség érkezett repülőgépen a palermai repülőtérré. A Junkers mintájú repülőgép a nyílt tenger felől érkezett és zavartalanul leszállott. Az érkezőket magasrangú szövetséges tiszték fogadták.

Algirából jelentik: (MTI) Az algiri rádió különkiadásban közölte a következőket: Néhány héttel ezelőtt az olasz kormány közeledést keresett a brit és amerikai kormányhoz azzal a szándékkal, hogy megkísérelje a fegyverszünetet. A találkozó a semleges területen jött létre, míg a további tárgyalások Szicíliaiban voltak. A fegyverszüneti megállapodást a szövetségesek szicíliai főhadiszállásán írták alá szeptember 3-án és megállapodtak abban, hogy a fegyverszünet későbbi időpontban lép életbe, amígdon kedvezőbb lesz a szövetségesekre és a tárgyalás eredményét mindkét félnek egyszerre kell nyilvánosságra hozni. Ez a pillanat szeptember 8-án érkezett el.

Algirából jelentik: (MTI) Mint az algiri rádió jelenti, Eisenhower tábornok Olaszországba repült, ahol a fegyverszüneti tárgyalások befejezése előtt közvetlenül tárgyal Badoglio tábornaggal is.

Algirából jelentik: (MTI) Cunningham angol tengerész főparancsnok Algirából rádióüzenetet küldött az olasz kereskedelmi és hadihajók kapitányainak, hogy ne sülyesszék el a hajókat, mert az olasz nép ellátása érdekében szükség lesz rájuk. Amennyiben a Földközi Tengeren tartózkodnak, fussanak be angol vagy szövetséges kikötőbe, a Földközi Tengeren kívül pedig szovjet, vagy a legközelebbi semleges kikötőbe.

Róma. (MTI.) A Stefani újság jelenti: A Popolo di Roma jelentése szerint Galeazzi mérnök, a Vatikán képviselője nem csak arra kapott megbízást, hogy a pápa személyes üzenetét tolmácsolja Rooseveltnak, hanem magával vitte az Egyesült Államokba öt darab bőröndben elhelyezett sok iratot kívül a Vatikánban mindazokat az iratokat is, melyeket a hadtörténelmi miniszter távolabb akartak a pusztulás elől biztonságba helyezni. A Szentatya szeptember 4-én pontosan 50 perces telefonbeszélgetést folytatott Roosevelttel. Ez a beszélgetés tisztázta azokat a félreértéseket, amelyek az utóbbi napokban a Szentatya és az angolszász hatalmak között a pápa legutóbbi szövege alapján felmerültek. A pápa Roosevelttel folytatott telefonbeszélgetése és Medione bíboros államtitkárnak pénteken és szombaton a Szentatya által akaratlanul magához vitte a követekkel folytatott tanácskozásai után összehívta a bíborosok ülést.

Berlinből jelentik: (MTI) A német lapok az első oldalon feltűnő szedéssel és nagy címmel közlik az olasz fegyverszünetéről szóló híreket. Különösen Badoglio támadják hevesen, aki a lapok szerint Németország irányában nem viselkedett őszintén. A fegyverszünetet egybehangozva feltétel nélküli megadásnak minősítik, amely Olaszországra nézve súlyos következményeket von maga után.

Németország már Mussolini megbuktatásának napjától számított erre a fordulatra. Az előzmények után tehát a mostani események nem érintették váratlanul a német vezetőséget, amely mindent megtett minden szükséges intézkedést. Német katonai körökben kijelentették, hogy

„a német csapatokat éppen amiatt vonták ki a szicíliai és calabriai félszigeten, bár a hadihelyzet nem tette szükségessé, mert nem bíztak az új olasz kormányban. Ezekben a körökben úgy nyilatkoztak, hogy az olaszországi német csapatok biztosítva vannak minden meglepetés ellen.”

Eppen ezért Berlinben a katonai helyzetet nyugodtan ítéli meg. Részletekbe nem bocsátkoznak ugyan, de általánosságban hangoztatják, hogy minden előkészület megtörtént az ellenség szándékainak meghiusítása végett. Az olaszországi fordulat berlini irányadó körök szerint egyben a hely-

zet tisztázását is jelenti, amennyiben bizonyos mértékig könnyebbé válik az elő a helyzetben.

Japán már előre számolt ilyen fejleménnyel

A japán kormány az olasz fordulattal kapcsolatban a következő nyilatkozatot adta ki:

— Az olasz Badoglio-kormány feltétel nélküli megadását a japán császári birodalom rendkívül fájlalja. A japán kormány azonban már előre számolt ilyen fejleménnyel és megtette a megfelelő intézkedéseket, úgy hogy ez az esemény nem gyakorol döntő befolyást az általános hadihelyzetre. Japán rendületlenül bízik a végső győzelemben és meg fogja erősíteni együttműködését Európában Németországgal és Nagykelet-Ázsiában többi szövetségeseivel. Japán százmillió népe haderejét a végsőkig megfeszíti, hogy a háború nagy célját elérje.

Mit követelnek az angolszászok Olaszországtól a fegyverszünet fejében?

Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint Washingtonból jelentik, Olaszország megadásának hírére azonnal közölték Churchill és Roosevelt a Fehér Házban. Ez a hír volt az angol hírszolgálat szerint az, amelyre Churchill olyan régen várt Washingtonba. Ezt az eseményt akarta megbeszéljéni az amerikai elnökkel. A Churchill és Roosevelt között az utóbbi órákban folytatott megbeszélések gyakorisága feltűnt washingtoni körökben és gyanították, hogy az olasz békekötéssel függ össze. Kedden este és szerdán reggel is találkoztak Churchill és Roosevelt. E megbeszélésekben bevonták a vezérkarokat is. Nagyon valószínű, hogy most moszkvai híreket várnak, melyek a nyugati hatalmaknak a Szovjettel való megbeszéléseiről vonatkoznak. A földközi tengeri bizottság megalkotásáról van szó, amelyben a Szovjet is képviselteti magát.

Lisszabonból jelentik: (MTI) A londoni hírodona ismerteti a Times cikkét arról, hogy mik lehetnek az Olaszországnak szabott szövetséges feltételek, amelyek még nem ismeretesek. A lap szerint a fegyverszünettel egyúttár minden olasz terület meghódítása. Ez tehát jelenti Szardínia és a Dodekanesz szigetcsoport feladását is. Azonkívül megkövetelik, hogy üressenek ki minden megszállott területet, Franciaországot, Koriakát, Jugoszláviát és Görögországot. A szerződés záradéka valószínűleg kimondja, hogy az olasz kézben lévő hadifoglyokat szabadon kell bocsátani. Valószínűleg arról sem felelnek meg, hogy Olaszországnak minden hadianyagot ki kell szolgáltatnia. Nem kétséges, hogy megkövetelik az olasz forgalmat lebonyolító személyzet közreműködését. Eisenhower mindezekelőtt bizonyára elvárja minden olasz repülőter használatának jogát.

Olaszország kiválása még nem jelenti a földközi-tengeri háború végét

Amsterdam. (MTI.) A NTI. jelenti: A harmadik hadikölcsönt népszerűsítő hadjárat megindulása alkalmával Roose-

Kavézákban és vendéglőkben kérjé a Magyar Lapok-at.

velt elnök — az angol hírszolgálat jelentése szerint — üzenetet intézett az amerikai néphez és felhívta az ország polgárságát, hogy mozdítsa elő minél nagyobb mértékben a kölcsön sikerét. Hangzott, hogy a háború a következő hónapokban még nagyobb terjedelmet ölt és még keményebb lesz, tehát még nem érkezett el az ünneplés ideje. További fejtegetéseiben Roosevelt kitért az olaszországi helyzetre is. Az Olaszországgal kötött fegyverszünet — mond — még nem jelenti azt, hogy a háború a Földközi tenger vidékén véget ért.

PÁNCÉLTÖRŐ FEGYVEREK

Irta: Bernary alezredes

Ósrégi már a lövedék és a páncél harca. Gyökerei már abba az időbe nyulnak vissza, amikor a harcok ragyogó ércbe öltöztek. Az acélhegyű nyíl és lándzsa voltak az első lövedékek, melyek megkísérelték az új páncél-ruha áttörését. De csak a lőpor feltalálásával nyert a lövedék nagyobb jelentőséget. Azóta — habár már sokszor úgy látszott, hogy legyőzi az ősi ellenfelet —, ez is folyton megújodott, ellenállása erősödött, akár azért, hogy megvastagodott, akár úgy, hogy az ércet különlegesen kemény ellenállású fémekből öntötték, vagy több réteg érclapot halmoztak egymásra.

Hamarosan túlsúlyos lett ahhoz, hogy a harcok testére öltse. Ehelyett állásokat, bunkereket, tornyokat, hajó- és repülőgép-törzseket fedtek be vele, pajzsként állították ágyuk és gépfegyverek elé és mozgó tüzforsóká tették segítségével a páncélkocsivá kiépített gépjárműveket.

Újra és újra felvette a lövedék a harcot a páncél ellen, valahányszor áttört ereje a megerősödött, újszerű páncélatokon megtört, új utak nyíltak a változott helyzethez való sikeres alkalmazkodásra. A gyalogos fegyver és vállfajai olyan lövedékeket kaptak, melyek a legjobb minőségű, 8,5 mm. vastag acéllemezt is áttörték 400 méter távolságból, 100 méternyre pedig áttörték a hasonló minőségű 10 mm. vastag páncéllemezt is. A szárazföldi és hajó-tüzérség gránátjaira is páncélfejeket, vagy különleges formájú kupakot helyeztek.

Amikor megjelentek a páncélkocsik, újfajta különleges páncéltörő

Buenos Aires. (MTI.) A NTI. jelenti: Az argentin külügyminiszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy nincsen semmi további közölnivalója azzal a jegyzékkel kapcsolatban, amely közté és Hull amerikai államtitkár között lefolyt. Diplomáciai körökben egyébként figyelmet keltett, hogy Ramirez államelnök szerdán kihallgatáson fogadta a brit nagykövetet és hogy a nagykövet ugyanezen a napon kétszer is tanácskozott az argentin külügyminiszterrel.

kocsiak születtek. Ide tartoznak szorosan véve a páncéltörő puskák, nehéz gépfegyverek és a különböző páncélhárító kaliberű ágyuk. Ezeknek a fegyvereknek a lövedékei, vagy robbanó gránátjai úgy készültek, hogy a páncél áttörése után az ellenes rohamkocsi, vagy bunker belsőjében robbanjanak és feszítő erejükkel és szilánkjakkal mindent elpusztítanak. A megfelelő áttörtő erőt ezek a lövedékek óriási kezdősebességük által érik el. Ez az óriási kezdősebesség teszi a légelhárító ágyukat is páncéltörővé. Általánosabb értelemben a páncéltörő fegyverekhez sorolható minden gránátvető és torpedóvető is.

A páncéltörő fegyverek vagy saját állványukon állanak és önálló egységekbe vannak besorozva, mint a légelhárító és páncéltörő ágyuk, vagy pedig rokonfegyvernemek, mint pl. gyalogos egységek keretébe tartoznak, de be lehet építve rohamkocsikba, repülőgépekbe és páncélkocsikba.

Külön helyet foglalnak el a páncéltörő fegyverek között a robbantó készületek, aknák, stb., melyek a páncélosok által veszélyeztetett területre előzetesen lerakotnak, vagy pedig vakmerő emberek a páncélkocsik, vagy páncélos állások közvetlen közelébe viszik és úgy robbantják fel őket.

A német hadsereg páncéltörő fegyverei a jelen háborúban sikert sikerre halmoztak. Az Orel—Bjelgorod-i kettős csatában 6000 szovjetpáncélost semmisítettek meg, vagy tették harc-képtelenné három hét alatt, egyszüken határolt területen. (TEK.)

Személyes vagy levélbeni kijárást a jövőben nem teljesíthetnek a hadtestparancsnokság alárendeltjei

Nagyvárad tjt. város polgármestere 61—1943. sz. alatti a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. kolozsvári honvéd hadtestparancsnokság rendelkezése folytán mihez tartás végett tudomására hozom az érdekelteket: Személyes ügyekkel, kijárással jelentkező személyek valószínűleg elárasszák a hadtestparancsnokság különböző előadóit. Hasonló ügyekben a magánlevelek tömege érkezik és így az előadókat elvonják hivatalos, sürgős és fontos ügyeiknek lelkiismeretes teljesítéséből.

Tekintve azt, hogy minden hadköteles férfinak ki van jelölve az állománytete — ha az illető ténylegesen szolgál, kérését, jelentését, panaszát személyesen közvetlen előjáró parancsnokságánál köteles előadni, ha nem szolgál ténylegesen — ugyanott írásban terjesztheti elő azokat. Csálódtagok katonai vonatkozású kérelmet csak akkor terjeszthetnek elő, ha a hadköteles a hadművelési területen van, vagy ha oly súlyosan beteg, hogy azt maga nem lehet meg. Azt a hadkötelet, ak a hadtest parancsnokság

Mozik műsora:

APOLLÓ: Gentryfészek.
BELVAROSI: Balj (a boldogság szl. gete).
CASINO: Anyámasszony katonája.
KORONA: Mektanós hölgy.

fenti rendelkezésének nem tesz eleget, s ezeken a szabályokon túltezi magát, a hadtest parancsnokság fellétségre fogja vonni.

Hivatalok, hatóságok egyes események ügyében eszközendő átírataikat ugyancsak az állományilletékes csapatvezető intézzék.

A kijárási megállítására a hadtest parancsnokság épületébe való belépést a parancsnokság megszigorította. Az egyes előadóhoz csak meghívás, vagy beidőzés birtokában lehet bejutni.

A hadtest parancsnokság alárendeltjeit utasította, hogy személyesen vagy levélbeni kijárást ne teljesítsenek.

Nagyvárad, 1943. szeptember 1.

Dr Soós s. k., polgármester.

Választmányi gyűlést tartott az Erdélyi Párt érmelléki körzete

Nagyvárad, szeptember 9. Tegnap nagy számu közönség jelenlétében tartotta meg az Erdélyi Párt érmelléki körzete Bihardiószegen választmányi gyűlését. A gyűlést Südi Tibor nyitotta meg s kiemelte, hogy nagy örömmel tölti el az, hogy ezen a gyűlésen a falu találkozik a várossal. Ugyanis Nagyváradról is többen kiutaztak az értekezletre. Majd Bodnár Sándor diószegi kisgazda képviselő mondotta el tartalmas beszámolóját a kisgazdák érdeklő kérdésekről. — Szabó János beszélt utána időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről, továbbá a városi munkásság és a falusi polgár mai kötelességeiről. Barcs Sándor tanügyi főtanácsos, a szőlőgazdák nagyvárad elnöke közérdekű szövezes és borászati kérdésekről adott felvilágosítást.

A nagy érdeklődéssel hallgatott beszédek után a kisgazdák felszólalásai következtében végül daróczi Kiss Lajos vidéki főtisztár szólott a hallgatósághoz.

Felhívás a Premontrei Gimnázium tanuló ifjúságához

Értesitem növendékeinket, hogy sportkörünk működését ezen a héten megkezdte. Sportkörtől óráinkat minden hétfőn és pénteken délután fél 4 órától 5 óráig tartjuk. Első óra 10-én, pénteken délután. Elvárom növendékeinknek minél nagyobb számban való megjelenését. Belezna A. sport körvezető, test. nev. tanár

Dr Kokay Károly előadása a Kereskedelmi Csarnokban

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok textil szakosztálya szeptember hó 9-én, 19 órakor (este 7 óra) szakosztályi ülést tart a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában. (Szent László-tér 4. sz., Sas-palota, I. em.) A szakosztályi ülésen Kokay Károly dr kereskedelmi és iparkamarai titkár tart előadást a kereskedelmi érintő fontos, időszerű kérdésekről.

Badoglio tábornagy elrendelte a harcok azonnali beszüntetését

Ugyanakkor kijelentette, hogy az olasz csapatok fegyveresen reagálnak bármilyen támadásra, mely más oldalról érne őket. Németországot nem érte meglepetésszerűen az olasz lépés

A Donec-medencében nem csökkenő heveséggel dúl a csata

A Magyar Távírti Iroda jelenti: Badoglio tábornagy szordán este 19 óra 45 perckor a római rádióban a következő proklamációt olvasta fel: Miatán beláttam annak lehetetlenségét, hogy az elsöprő túlerőben levő ellenség ellen tovább folytassuk a harcot és attól vezettelve, hogy további és még súlyosabb áldozatoktól megkíméljem az olasz népet, fegyverszünetet kértem Eisenhower tábornoktól, az angol-amerikai csapatok főparancsnokától. Eisenhower tábornok elfogadta fegyverszüneti kérésemet. Ennek következtében haladéktalanul és mindenütt be kell szüntetni mindenféle ellenségeskedést az angol és amerikai csapatok ellen. Az olasz csapatok azonban fegyveresen reagálnak bármilyen támadásra, amely más oldalról érne őket.

Lisszabon. (MTI.) Az angol kormány hivatalos közlése szerint a fegyverszünet kizáróan katonai jellegű és nem tartalmaz semmiféle intézkedést politikai, pénzügyi és gazdasági kérdések rendezéséről. Ezeket a kérdéseket későbbi tárgyalásokon fogják elintézni.

Németország megtette a szükséges intézkedéseket

Berlin. (MTI.) Mint illetékes német hely közli, Rómából megérkezett Berámbé annak megerősítése, hogy az olasz kormány feltétel nélkül letette a fegyvert. Hivatalos német állásfoglalás eddig még nincsen. A Wilhelmstrasse jöletésként közelebből származó hír szerint azonban az olasz királynak és Badoglio tábornagnak ez a lépése nem érte meglepetésszerűen a német birodalmi kormányt. Németország megtette azokat az intézkedéseket, amelyek Németország és szövetségesei számára a háborúnak a győzelemig való folytatása szempontjából szükségesek.

Lisszabon. (MTI.) A Földközi tenger nyugati terében élénk hajómozdulatokat figyeltek meg.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Német katonai körök értesülése szerint fennáll annak a valószínűsége, hogy a Földközi tengeren állomásozó 7-ik angol hadsereg hajóra szállt. Partraszállási műveletek megkezdéséről eddig még semmiféle jelentés nem érkezett.

Stalinot kiűrtették a németek

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távírti Irodának. A véderő főparancsnoksa közli: A Donec medencében nem csökkenő heveséggel tart a csata. A folyamatban levő harcok során az arcvonal megrövidítése érdekében Stalino városát minden hadifonosságú berendezés szétrombolása után kiűrtették. Charkov területén is erőinek kíméletlen harcbevételével támad az ellenség állásaink ellen. Ezeket a támadásokat elkeseredett harcokban az ellenségre véres veszteségekkel visszavertük. Az arcvonal középső szakaszának sok helyén erős, de csak helyi jelentőségű támadások voltak, melyeket visszavertünk. A

kelti arcvonal más szakaszain csak a kubáni hídfőnél volt erősebb harci tevékenység. Az ellenség kedden a keleti arcvonalon 106 páncélost és 77 repülőgépet veszített.

Délkalabériában az ellenség kedden csak néhány helyen vonult fel előretolt állásaink ellen. Az ellenségnek ama kísérlete, hogy a német és olasz biztosító állásokat elvágja, nem járt eredménnyel. Azokat az ellenséges erőket, amelyek szerdára virradó éjszaka, az Eufemia öbölben partraszállottak, összpontosított támadás alá vettük. Biserta kikötője ellen szeptember 7-ére virradó éjszaka intézett támadás során eltaláltunk öt ellenséges szállítóhajót és egy keres-

kedelmi hajót, összesen 28.000 tonna tartalommal. E hajók egyrésze teljesen megsemmisült.

Halottak százai, romok és sírokból kivetett holttestek jelzik Brüsszelben az angolszász bombázók tevékenységét

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Angolszász repülőek erősebb köteléke szerdán támadást intézett Brüsszel ellen. A város sűrűn lakott részeire nagyszámu bomba esett. A lakosság veszteségei súlyosak. Számos találat érte a város egyik temetőjét is, ahol a bombák pusztítása nyomán a sírokból kivetett holttestek feküsznek szanaszét.

Brüsszel. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: A Brüsszel elleni nagy angolszász támadásról még ezeket közlik: A halottak száma több mint 200, a súlyosan sebesülteké 500. Teljesen elpusztult 188 lakóház, többékevésbé súlyosan megrongálódott 1216 ház. Az eltakarítási munkálatok folyamatban vannak. A tüzoltóság és rendőrség a

Ellenséges bombázóköteteknek Brüsszel ellen intézett nappali támadása következtében nagy veszteség keletkezett a polgári lakosság körében. Súlyos károk voltak lakóegységekben. Egy német hajókaraván biztosító járművei a norvég partok előtt nyolc támadó ellenséges torpedó közül hárommal leltek.

A megszállott nyugati területen négy ellenséges bombázót a német nyugati területek fölött szerdán virradóra egy többmotoros angol bombázót lelőttünk.

polgári légoltalmi szervezetekkel együttműködik és segítségükre van a német véderő is. Még mindig akadnak holttestek. A városi tanács elsősegélynyújtás céljából egymillió frankot bosszított rendelkezésre.

Szombaton angolszász bombázók támadást intéztek Kortrik központja ellen. Számos bombát dobtak a lakott részekre. Mintegy 50 ember életét veszítette. Vasárnap délelőtt angolszász repülőek támadást intéztek Gent több külvárosára. A munkás- és kisiparosok súlyosan megrongálódott. Súlyos kárt szenvedett a többi között egy templom, egy kórház és több más középület. 105 ember halt meg a polgári lakosságból.

218 angolszász repülőgépet lőtt le a német légharítás szeptember elseje óta

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Szeptember 1. óta a német légvédelem 218 angol és amerikai repülőgépet lőtt le Nyugat- és Dél-Európa fölött. Az ellenség egyedül a Német Birodalom légterében négy nappali és egy éjszakai támadás során 169 négymotoros bombázót veszített.

Páris. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: Az angol-amerikai repülőgépek Észak- és Nyugatfranciaország több városát támadták. Az OFI iroda jelentése szerint Amiens külvárosára romboló bombák hullottak. Sok ház és egy iskola rombadőlt. Abbeville városát két ízben is súlyos támadás érte. Ellenséges gépek támadták Mondidien vidékét is.

Stockholm. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: Mint a külügyminisztérium közli a svéd kormány a londoni svéd követ után tiltakozott a brit kor-

mánynál a svéd semlegességnek szeptember 4-re virradóan történt megsértése miatt. Ezen az éjszakan, mint már jelentették, több brit repülőgép szállt el svéd terület fölött.

Megsemmisítették a japánok az Új-Guineában leszállt ejtőernyősök nagyrészét

Tokió. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: Az ellenséges hírverés az utóbbi időben olyan híreket terjesztett, hogy a japánok bevonultak a portugál gyarmatokhoz tartozó Macaoba és megölték a gyarmat főkormányzóját és sok portugál személyiséget. A Domei Iroda megállapítja, hogy ez a híresztelés semmiben sem felel meg a valóságnak.

Tokió. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: A Domei Iroda jelenti, hogy

GÖNDÖR közkedvelt TIP-TOP

Szombaton, vasárnap két előadás

A megnyitó előadás óriási sikert aratott teljes műsorával.

SZIGLIGETI SZÍNHÁZ

16 itt még nem látott világattrakció!

SZIGLIGETI SZÍNHÁZ

Jegyelővétel: Délelőtt 10—1-ig és délután 4—6 óráig. — Telefonrendelés. — Telefon 25 30

Figyelem! Az előadások pontosan d. u. 4, este fél 8 órakor kezdődnek!

azoknak az amerikai ejtőernyősöknek nagyobb részét, akik szeptember 6-án az új guineai Lea mellett leszálltak, a japán szárazföldi csapatok heves harcokban megsemmisítették. Az ellenséges ejtőernyősök létszáma mintegy ezer volt.

Ujabb részletek Lőrinczy Ferenc és Csiky János hőstet- téről

1943 augusztus 6-án 14-15 óra között egy kb. 35-40 országos járműből álló kocsioszlop Csiky János zls. parancsnoksága alatt egy partizánok által veszélyeztetett erdősegen keresztül hazafelé tartott. A kocsioszlop biztosítását Lőrinczy Ferenc hdp. őrmester vezénylése alatt álló géppuskás felszabasz látta el. A jelzett távolságra Csiky János zls. és Lőrinczy Ferenc hdp. lovagoltak, majd utánuk a kocsioszlop következtetett megfelelő biztosítással. Mivel igen keskeny erdei úton haladtak és az út kanyargós volt, az erdő sűrűsége 5-10 méter távolságra áttekinthetetlen. Csiky János zászlós a szükséges biztonsági intézkedéseket megtette. A jelzett időpontban az oszlopot három helyen (elől, középen és hátul) teljes hosszában kb. 20-25 méter távolságból erős partizán tűz fogadta. A partizánok géppisztolyokkal, golyószórókkal voltak többségben felszerelve. Létszámuk 60-70 között ingadozott. Az első ellenséges tüzoroszat eredményeként, amely a közeli bokrokból és a fákról zúdult a karavánra, az élen haladó honvéd holtan bukkott le lováról, a második honvéd pedig sebesülten leesett. Mig Csiky János zls. és Lőrinczy hdp. lovai a félelmetes tüzhatás következtében megriadtak és a rajtaüldőket ledobták. Ez volt a szerencsésük, mert a partizánok abban a hiszemben voltak, hogy a parancsnokokat agyonlőtték és már közeledtek „Hurri” csatakiáltással, amikor észrevették, hogy mindkét lovas él. Erős tüzel zúdítottak rájuk, de úgy Csiky János zls. mint Lőrinczy hdp. pillanatok alatt fedezéket kerestek a fak tövében és egyidejűleg kilövési lehetőséget. Lőrinczy hdp., mivel előbbre volt pár méterrel, pisztolyából a tüzzel meg akarta nyitni, amikor észrevette, hogy esése következtében a pisztolyára kihült. Csiky zls. pedig a géppisztolyát az esés következtében elvesztette. Mig Csiky zls. mellett levő honvéd előhozta a géppisztolyát. Lőrinczy hdp. őrmester a már 15-20 lépésre levő ugrásra kész partizánok közé két kézigranátot dobott és felhasználta ezt a pillanatot, hátraugrott gépfegyvereihez. Csiky zászlós pedig ezalatt a fára lövöldözve szedte le a partizánokat a géppisztolyával. A meglepetés első pillanatai elmúltak, a kocsioszlop biztosítási kötelekei erőteljes tüzet nyitottak s ennek következtében a partizánok súlyos veszteséget szenvedve az erdő sűrűjében eltűntek. Ugyanaz nap még két újabb támadás érte az oszlopot, amire az oszlopparancsnok jól irányzott tüzeléssel fölényesen visszavert. Fenti tetteiért Csiky János zls. min. oszlopparancsnok hadtestparancsnoki díccsrel elismerésben részesült és kitüntetésre jelterjesztették. Természetesen vele együtt kitüntetésre terjesztették fel Lőrinczy hdp. őrmestert és még többeket.

A háború után is fenntartják a közös angol-amerikai vezérkari bizottságot

A földközi-tengeri bizottságban a Szovjet is képviselteti magát — Török parlamenti küldöttség utazik Angliába és az Egyesült Államokba

Lisszabon. (MTI.) Az angol hírszolgálat szerint Roosevelt kijelentette, hogy az utóbbi napokban szépen haladnak a tárgyalások a Sztalin-Churchill-Roosevelt találkozás érdekében.

Lisszabon. (MTI.) A NTL. jelenti: Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Churchill szerdán reggel visszaérkezett Washingtonba.

Lisszabon. (MTI.): Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Roo-

sevelt tanácskozott a jugoszláv nagykövettel. A megbeszélésekről részletek még nem váltak ismeretessé.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Az angol hírszolgálat washingtoni illetékes forrásra hivatkozva közli, hogy Anglia és az Egyesült Államok megegyeztek abban, hogy a háború után a közös vezérkari bizottságot továbbra is fenntartják. A földközi-tengeri bizottságban a Szovjetunió is képviselteti magát.

Ankarai jelentése szerint rövidesen távozik parlamenti küldöttség utazik Angliába, hogy vizsgálja az angol parlament reg-jaink nemrégben Törökországban tett látogatását. A török képviselők angolai tartózkodásuk után valószínűen az Egyesült Államokba is ellátogatnak.

Ankara. (MTI.) A török fővárosban a nyári szünet után megélné a politikai élet. A köztársasági elnök, a miniszterelnök és a külügyminiszter istanbuli üdülésük után a napokban visszatértek a fővárosba. A török nemzetgyűlés márfélhónapos szünet után hét-főn ismét összeült. A válságos nemzetközi helyzettel magyarázható, hogy a képviselők közül sokan megérkeztek Ankarába, pedig a nemzetgyűlés kisebb kérdések elintézése után a jövő héten ismét szabadságra megy. A legnagyobb érdeklődés előzi meg a köztársasági néppárt zártértekezletét, melyen a külügyminiszter tájékoztatót ad a legújabb külpolitikai eseményekről. Ez az értekezlet nem rendkívüli jelentőségű, mert a nemzetgyűlés üléséhez idején a néppárt képviselőházi csoportja mindig össze szokott ülni, hogy meghallgassa a miniszterek bizalmas tájékoztatásait és megbeszélje a képviselőház elé kerülő javaslatokat.

Mire terjednek ki Oroszország háborús követelései?

Lisszabon. (MTI.) Az angol lapok szerint Cordell Hull arra a kérdésre, hogy kapott-e meghívást a Sziciliában felállított Angotba a szovjet, azt felelte, hogy ez a bizottság tisztán katonai kérdésekkel foglalkozik, a Szovjetet azonban állandóan tájékoztatják az intézkedésekről. Londonból érkező értesítés szerint felkérték az angol és amerikai kormányt a többi szövetségesek részéről, hogy az Angotban ne csak az angolszász kormányok, hanem a többiek is képviseltesék magukat. A londoni és washingtoni kormány azonban elzárkózott a kérdés elől. Londonban elterjedt hír szerint Oroszország háborús

követelései magukban foglalják az 1914 előtti cári Oroszország területének visszaállítását, valamint Dobrudzeának és Moldvának Oroszországhoz csatolását. Londoni jelentés szerint az angol-orosz ellentét fő oka az, hogy London és Washington nem hajlandó az olaszországi Angotban helyet biztosítani a Szovjetnek, sőt az esetleges németországi Angotból is ki akarja zárni a nem angolszászokat. Sem a lengyelek, sem a csehek, sem a jugoszlávok nem kaptak biztositókat arra, hogy Középeurópa angolszász megszállása esetén az Angotban képviselést kapnának.

Bern. (MTI.): Az angol hírszolgálat

Ma dönt a bolgár országgyűlés a kormányzó- tanács megalakítása ügyében

Cirill herceg megválasztása biztosra vehető

Szofia. (MTI.) A Dnesz szerdai száma érdekes vezércikket közöl a kormányzótanács közeli megválasztásáról. Beismeri ugyan, hogy minden éppnek, így a bolgárnak is, alapvető törekvése az alkotmány megtartása kell legyen, de ennek az alkotmánynak is alapvető törekvése az alkotmány megtartása kell legyen, de ennek az alkotmánynak olyan pillanatban, amikor az ország és nemzet érdeke más kíván, előbe is lehet venni. Így volt ez Boris trónralépésekor, amikor a nemzeti nagytanácsot az akkori viszonyok miatt nem lehetett összehívni a király esküjére és mégis senki sem vonhatja kétségbe, hogy Boris cár Bulgária egyik legnagyobb uralkodója lett. Ugyanígy van ez most is, amikor a nemzeti nagytanács összehívása nagy hátrányt jelentene a bolgároknak. A nagytanács összehívása jelenleg megnehezítené az ország munkáját és megingathatná azt a nyugalmat, amely már azért is létfontosságú, mert Bulgária elleneségei állandó felszólításokat küldenek a nagytanács összehívására. Sokkal ajánlatosabbnak látszik, hogy a jelenleg ülésező országgyűlés választaná meg az új kormányzótanácsot, amely a kiskorú király helyett intézné az uralkodás ügyeit. Másik hiánya az alkotmány rendelkezéseinek, hogy nem veszi tekintetbe a királyi háztartásának kormányzótanács-tagga választását. Amikor azonban a törvényt szerkesztették, nem volt a királyi háznak felnőtt férfitagja, mint most.

Már pedig Cirill herceg évek óta bensőséges munkatársa volt Boris cárnak, ismerte minden tervét, úgy-hogy tanácsot lenne a legjobb biztosíték az elhunyt király tervének megvalósítására. A Dnesz meg-erősíti azokat az intézkedéseket, melyek szerint a kormányzótanácsot a mostani képviselőház választaná és a választások már a közeli napokban befejeződhetnek. Cirill herceg megválasztása ezek után biztosnak tekinthető. A kormányzótanács tagjait említi még Filov miniszterelnököt, akinek megválasztása szintén valószínűnek látszik. Kalfov házelnök lenne a harmadik tag, kinek megválasztása szintén nagyon valószínű.

Arranéve, hogy ki lenne Filov miniszterelnök utóda, addig még nem lehetett biztosat megtudni. A választást bevezető képviselőházi ülés szerdán délután fél 5 órakor megkezdődött. Megállapították a napirendet és a következő ülést csütörtök délután 5 órára tűzték ki. A tanács előreláthatóan pénteken délután mondja el az esküt a képviselőházban, miután kiáltványban a bolgár nép tudomására adja a megválasztást. Az új házelnök és az új kormány megválasztása, illetve kinevezése, ha csakugyan Kalfov és Filov lenne a tanács tagja, szombatra és vasárnapra várható.

Előkészítő ülésen ismertették a képviselőkkel a kormány felfogását

Szofia. (MTI.) A Német II jelenti: Az országgyűlés szerda délutáni ülésén felolvasták az országgyűlésnek küldött részvétlívátokat, majd az elnök közölte, hogy a képviselőknek írásban eljuttatják a kormánynak a kormányzó tanács kérdéseire vonatkozó elhatározásait. Néhány képviselő tiltakozott a közlés ellen, a nagy többség azonban jóváhagyta a kormány napirendi javaslatát. Azután az ellenzéki képviselőktől az elnök megvonta a szót. Az országgyűlés csütörtöki ülésén foglal állást a kormány elhatározása ügyében. A kormány elhatározásának megokolása rámutat

arra, hogy II. Simeon cár még nem nagykorú és az alkotmány értelmében a nagy országgyűlésnek kormányzótanácsot kellene választania, mivel III. Boris cár nem jelölt ki kormányzót. A háború és az ezzel kapcsolatos helyzet miatt a nagy országgyűlés a választást nem tudja megtartani. Ilyen esetben azonban az alkotmányban nincsen rendelkezés. A minisztertanácsnak, mely az alkotmány értelmében az államvezetést átvette, az a nézete, hogy helyesebb, ha az államvezetést nem veszi hosszabb időre kezébe, mivel megnehezítené az államgépezet működését.

(miniszteri lemondás, felelőség az államfővel szemben, stb.) Ebben a helyzetben a minisztertanácsnak figyelemmel az alkotmányra, az a fel-fogása, hogy ezt a lépést az alkotmány szellemében kell eldönteni. Mivel a nagy országgyűlést összehívni nem lehet, az alkotmány szellemének leginkább megfelel, ha a rendes országgyűlés választja meg a kormányzókat, akik az országgyűlés előtt esküsznek fel, kiáltványt intéznek a néphez és átveszik az államvezetést a királyi hatalom keretében, a király nevében. *II. Simeon* cár öfelsége nagykorúságig. A nagy országgyűlést, ha a mostani akadályok megaszünnek, egybehívják, hogy az alkotmány értelmében döntsön. A kormány a megokolásban kéri a képviselőket, hogy tanulmányozzák ezt a kérdést.

FELHÍVÁS

Felhívom az összes nagyváradi I.—III. korcsoportbeli leventéket (iskolásokat is), hogy akiknek kerékpárja van, az nevezzen be a levente kerékpáros versenyekre. Nevezési határidő 1943 szeptember 11-ig, délután 12 óráig. Nevezni lehet bármikor Mayer István csap. kp.-nál, Madách Imre-utca 5. színház mellett (Telefon: 30—85) és szombaton a Rhédey-kerti sportpályán, Oláh Ernő csap. kp.-nál, délután 8—12 óráig. A részletes versenykiírás lapunk holnapi számában foglalkozunk.

Mayer István, csap. parancsnok.

Vár a szociális újjáépítés

Szociális tanfolyamot rendez a kolozsvári egyetem

Mindazokban, akik felelősségteljes érdeklődéssel nézik nemzetünk sorsát, önkéntelenül is megerősödik a háború után elkövetkező, feladatokban gazdag anyagi és erkölcsi újjáépítés gondolata. — Miként segíthetünk társadalmunk égető problémáin? Hogyan előzhetjük meg és orvosolhatjuk a szociális sebeket? — Lázás, nyugtalan kérdésekre nyugodt szakértelemmel, biztos hozzáértéssel csak akkor adhatunk megfelelő választ, ha nem a mások véleményét hangottatva, hanem önálló tudományos felkészültséggel nézünk a kérdések mélyére.

1943 szeptember 7. A kolozsvári m. kir. Ferenc József Tudományegyetem társadalmi, lélektani, jogi és közgazdasági kérdésekben elméleti tudást és gyakorlati jártasságot nyújtó szociális tanfolyamára nagy számban futnak be felvételükért folyamodó férfiak és nők kérvényei. Erthető is a nagy érdeklődés, hiszen a szociális pálya ma már nem csupán a fanatikusan küzdő emberbarátok lemondó életét jelenti, hanem az Országos Népi és Csatládvedelmi törvény által megállapított keretek között biztos megélhetést is nyújt.

Az Országos Népi és Csatládvedelmi Állapot létesítő XXIII. tc. elrendeli, hogy minden város, vármegye és járás külön szociális gondozót köteles alkalmazni, de egyezersmind azt is kimondja, hogy 1946 január 1-től szociális felügyelő, szociális szakelőadó, közjóléti előadó, szociális előadó csak az lehet, aki az erre a célra felállított egyetemi szociális tanfolyam elvégzése után az előírt szakvizsgát sikeresen letette. Az elméleti képzés ideje 3 tanulmányi félév, a szükséges gyakorlati jártasságot

pedig 1 félév alatt szerzik meg a hallgatók.

Felvételt nyerhetnek a Ferenc József Tudományegyetem rendes hallgatói, továbbá, akik legalább középiekolai érttségi bizonyítvánnyal, vagy ezzel egyenlő értékű végzettséggel rendelkeznek.

Nemzetpolitikai célnak megfelelően a tanfolyam költségei inkább jelképes természetűek, hogy a magas díjak senki tanulmányi szándékának ne állítsanak gátat. A beiratkozási díj 2 pengő, a tandíj félévenként 10 pengő. Azon hallgatók, akik egyidejűleg a Ferenc József Tudományegyetemnek nem rendes hallgatói, félévenként 20 pengő mellékdíjat fizetnek.

A kormányintézkedések lehetővé tették, hogy a négy féléves szociális tanfolyamot az egyetem hallgatói egyetemi tanulmányaik során tetszés szerint hat, hét vagy nyolc féléven át egyetemi tanulmányaikkal egyidejűleg végezhessek. E rendezés folytán, heti 8—10 óra hallgatással a szociális közigazgatásban és védelemben hasznosítható végzettségre tehetnek ezért. Ilyen értelmű párhuzamos hallgatás esetén a beiratkozási költségek félévenként 2 pengő, a tandíj pedig 5 pengő.

A belügyminiszter által nyújtott további nagy kedvezmény, hogy a tanfolyam tartamára évi 1000 pengőig terjedhető ösztöndíjat adományoz azoknak a hallgatóknak, akik legalább négygyermekes családból származnak, kedvezőtlen anyagi körülményeik igazoltak és az első félévet legalább „jó” általános eredménnyel végezték.

A felvételi kérés beadásának végső határideje szeptember 20.

A beiratkozás végső határideje szeptember 30.

Közös vezetőségi értekezletet tartott az Erdélyi Párt és a Nemzeti Munkaközpont

Mi nem mentünk erősen jobbra, de nem megyünk balra sem — mondotta Szabó János

Nagyvárad. Kedden este 7 óra-kor nagyfontosságú közös vezetőségi értekezletet tartott az Erdélyi Párt és Nemzeti Munkaközpont vezetősége. Az értekezleten jelen volt dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag, továbbá dr. Patzkó Elemér, Szabó János és Kortsáros László országgyűlési képviselők, Gálffy Sándor plébános, Szabó Lajos lelkész, Soós Lajos főtitkár és mintegy 200 főből álló munkás vezető, a Nemzeti Munkaközpont különböző csoportjainak képviselőit.

A Híszkegy után Szabó János országgyűlési képviselő emelkedett szó-lásra. Üdvözölte a megjelenteket. Beszédének, amelyet az egybegyűlt hallgatóság több ízben felbeszakított helyesléssel és tapsokkal, főbb alapvonalait a következőkben vonjuk meg:

— Közös értekezletünk a magyar összefogást hirdeti. Az erdélyrészi viész-tért területek pártjának, az Erdélyi Pártnak egyetlen célja: a magyar erőt összegyűjteni, tömöríteni, a sok kis magyar atomot s megóvni a szétforgácsolódástól. Ezen az állásponton a megalakulás után két esz-tendővel, ma, 1943-ban sem változtatunk. Amikor 1941-ben pártunk megalakult, akkor leépítődött a bal-

oldal, virágzott a jobboldal. Mi mégsem mentünk erősen jobbra. Ma, 1943-ban kezd leépítődni a jobb-
oldal, eled a baloldal s — kijelentem, — mi oda sem fogunk menni!

Pártunk munkástagjai nevében jelentem ki: a munkáskenyeret a politikától nem lehet elválasztani, de az legyen magyar nemzeti munkáspolitikai!

Beszélt még a magyar munkás jelleméről. Aztán a külpolitikára tért át és hangoztatta, hogy nemcsak csak a zsidó, hanem a keresztény jog-sítványokra is kell terjeszteni a revíziót.

A reformokról a következőket mondotta:

— Pártunk 1941-ben programjába illesztette a zsidókérdést. Azóta sok más párt, amely akkor szélsőségesen jobboldalibb volt, mint mi, már le-szerelte ezt a kérdést. Mi eddig is, ezután is szem előtt tartjuk ezt a fon-

A nagyváradi munkásság nincs a szociáldemokrata pártban

A közellátási ügyekkel kapcsolatban beszélt a fakérdésről.

Kitért még a cipőkérdésre, s sport-kérdésre, majd így fejezte be be-szédét:

— Kissé hosszú voltam talán, de mindezeket el kellett mondanom. Jo-gainkat tartassuk be mindenkivel, de semmi olyat ne kérjünk, amit a mai körülmények között nem lehetne teljesíteni. Főleg ne legyünk kis-hitűek.

Másodiknak Levendai István bór-ipari szakmunkás szólalt fel. Kikérte a magyar munkásság nevében, hogy idegen szellemű elemek jöjjenek köz-zénk s beszéljenek a magyar gazda-társadalom és magyar ipari munkás-ság nevében. Beszédét nagy tetszés fogadta a megjelentek körében.

Ezután Bodács Gyula titkár beszélt a felelőtlen ügyekről, akik idegen érdekekből széthúzásra szítanak a munkásság körében. A munkásság nincs benne a szociáldemokrata.

tos problémát. Tiltakozunk ~~am~~ az ellen is, hogy a nemzet érdekei ellen vétő keresztényeket csak azért, mert keresztények, ne büntessék kellő szigorral. Nem rohanok ki a zsidóság ellen, de meg kell érteni a magyar-országi zsidóknak, hogy a magyar-ság számarányának megfelelően hely-et kér és jogosan követel magának Magyarországon a magyar kereske-delemben, magyar iparban! A ke-resztény vállalkozók pedig, akik több-kevesebb szakértelemmel bir-nak, tartsák szem előtt a kezük alatt dolgozó munkásság érdekeit. Par-tunk fölfogása szerint, továbbra is követeljük az iparrevíziót, de ez na csak a zsidó jogsítványokra, hanem a keresztény jogsítványokra is ter-jedjen ki! A nem odaváló emberek pedig távozzanak a magyar iparból s kereskedelemről, bárkik is legye-nek.

vagy a kisgazdapártban, jogos tehát a tiltakozás, mert a magyar munkás-ság nevében beszélnek és tanácsokat osztogatnak. Nem fogadunk el tanácsokat és tiltakozunk a politi-kai strohmanok beavatkozása ellen, — fejezte be szavait.

Boros Mihály, az NMK alelnöke a Carmen cipőgyár 1200 tagja nevében kifejtette, hogy olyan elemek avatkoznak a munkásság ügyeibe, akiknek a munkás emberekhez semmi közük, majd áitért a sajtó szere-pére, megjegyezve, hogy egyik nagy-váradi lap a „Népszava”-ból idéz és közöl cikkeket. A jelenlévő munkás-ság méltatlankodásának adott kife-jezést emiatt.

A felmerült kérdésekhez Gálffy Sándor plébános szolt hozzá, kiemel-ve a sajtó hivatását napjainkban.

Végül Szabó János képviselő a lel-kes hangulatban megtartott értekez-letet berekesztette.

Felavatták a hősi halált halt Kormányzóhelyettes emlékművét Balatonújhelyen

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Balatoni Sporthét utolsó napján, szerdán avatták fel a Magyar Atleti-kai Club balatonújhelyi klubházá-nak kertjében a hősi halált halt kor-mányzóhelyettes, valamint a motoros, vitorlás és repülő hősi halottak em-lékművét. Az avatási ünnepségen résztvett Albrecht királyi herceg és a kormány képviselőiben Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásiügyi miniszter. Képviseltette magát a m. kir. honvédség is. A Kormányzó urat Heszlényi József altábornagy, had-testparancsnok képviselte. Az emlékműnél Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter mondott avatóbeszédet, mint a balatoni sportfejlesztő bizott-ság elnöke.

— Legyenek itt a közöttünk élő özregyek és árvák — mondotta a niszter — intő figyelmeztetésnek ar-

ra, hogy az ő hősi halottaik azt a hősi kötelességet róják reánk, hogy nekünk viszont hősi életet kell élnünk. Ebben is példát mutatunk hőseink, köztük elsősorban Magyarország kor-mányzóhelyettese, aki életében töké-letesen és buzgón teljesítette kötele-ségét. Amikor a magyar hazáról volt szó, nem vonta ki magát, pedig ma-gas közjogi méltósága lehetővé tette volna számára ezt, hanem hűséggel vonult be fegyverneméhez és szolgálta hazáját. Az a fontos — fejezte be beszédét a miniszter, — hogy min-denki jól teljesítse rendes munkáját és ez a hősi élet. Ezt az életet kell élnünk és ha nem ezt éljük, akkor hiába halltak meg hőseink.

A pénzügyminiszter beszéde alatt a szobrot takaró leplet, egy fehér léggömböt, a magasba ragadták.

Dr Lindenberger János aranymiséje

Tegnap, szeptember 8-án tartotta aranymiséjét a székesegyházban dr. Lindenberger János, a nagyváradi latin szertartású káptalan nagyprépostja. Lindenberger János trianoni Magyarországon a nagyváradi egyházmegye apostoli kormányzója volt. Apostoli buzgósággal és nagy szeretettel karolta fel hívei minden ügyét. Aranymiséjére is nagyon sokan érkeztek a vidékről, hogy egykori lelkipásztorukkal együtt hálát adjanak a jó Istennek az 50 éves papi szolgálat áldásaiért. A kézvezetői tisztelet Fiedler István püspök töltötte be, a szent beszédet pedig a szentmise alatt dr. Scheffler János megyéspüspök mondta.

Nyirő József írói tevékenységét méltatta a német rádió

Berlinből jelentik: (MTI) A német rádió szerdán magyarnyelvű adásában részletesen méltatta Nyirő József írói tevékenységét abból az alkalomból, hogy a Wiener Nachrichten című lap közli Uz Bence című regényét, amelyet a német közönség igen nagy érdeklődéssel fogadott. Nyirőnek eddig két regénye jelent meg német nyelven, az Uz Bence és a Kopjafák. Harmadik munkája az „Isten igájában” karácsonyra kerül a német könyvpiacra. A kopjafák tökéletes munka, ami annál nagyobb érdeme a fordítónak, mert Nyirő tözsgyökeres magyarságának németre fordítása nem kis nehézséget jelent. A könyv igen nagy sikert jelentett a német könyvpiacra. A Berliner Börsenzeitung azt írja a Kopjafákról, hogy aki ezt a könyvet olvasta és a mesét szereti, sohasem felejtheti el Nyirő nevét. A Deutsche Allgemeine Zeitung az Uz Bencéről írva, azt a megállapítást teszi, hogy Nyirő Délkelet-Európa Knut Hamsunjának lehet nevezni. A legújabb európai irodalomnak egyik legkiemelkedőbb alakja.

A Rimanóczy gőzfürdő új árai

A közelmúlt napokban megjelent közellátásügyi miniszteri rendelet a fürdőárak újabb emelését tette lehetővé. Melynek alapján a Rimanóczy fürdő árai a következőképpen alakulnak. Kádfürdő P 3.26, gőzfürdő P 2.63. A gőzfürdőben gyermekeknek és 75%-os hadirokkantaknak P 1.24, közalkalmazottaknak P 2.10. A kádfürdőben a közalkalmazottak, a 75%-os hadirokkantak és a gyermekek P 2.63-t fizetnek. Ezekben az árakban a ruhahasználat és a forgalmi adó benne van. A jövőben a masszírozás és lábápolás díja közvetlenül a személyzetnek fizetendő, mely teljes összegében őket illeti meg. Ezeknek új ára 4 fillér. A kiszolgálási díj (borravaló) 32 fillér.

A Rimanóczy fürdő — előreláthatólag — e hét szombatján ismét megnyílik. De egyelőre még mindig csak váltó szolgáltatással, azaz kedden, csütörtökön és szombaton a hölgyek részére. Hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap a férfiak részére. Újítás az, hogy ezután hétfőn is lesz fürdő. Kádfürdő mindennap, mindkét nembeliek részére. A fürdő újbóli megnyitását illetően holnap számunkban szolgálunk végleges értesítéssel.

Bornemisza Géza miniszter érdekes gondolatai a városrendezési feladatokról

(Bornemisza Géza ipari miniszter a Városok Lapjában érdekes cikket írt Városrendezési és építési feladatokról címen. E cikkből közöljük a következő közérdekű részt. Szerk.)

A jövő városrendezési politikában a lakóházépítés és telepítés, valamint a közületi építkezés mellett az eddignél nagyobb figyelemben kell részesíteni az ipartelepítési szempontokat. Az ipari decentralizáció sokrétű kérdéseire máshelyütt többször rámutattam. A katonai szempontoktól eltekintve, az ipari decentralizációval összefüggő foglalkoztatási, munkateremtési, egészségügyi stb. szempontok valószínűvé teszik, hogy az ipartelepítések kihelyezése a nagy városokból a háború után is folytatódni fog, legalább is az újabb telepek tetemes része nem feltétlenül a nagy városokban fog létesülni. Ezzel kapcsolatban is sok városrendezési, illetve környékrendezési kérdés merül fel, amelyekre fel kell készülnünk.

Közlekedési hálózatunk háború utáni

felújítása, korszerűsítése és továbbfejlesztése ugyancsak nagyszámú városépítési és rendezési kérdést foglal magában.

A városrendezési és építési feladatok azok, amelyekkel a városok elsősorban járulhatnak hozzá az átmeneti és béke-gazdálkodás alatt a gazdasági élet fel-
 lendítéséhez és éppen ezért — amennyiben eddig nem történt volna meg — idejében meg kell kezdenünk az ezekkel való foglalkozást. E problémák nagy mértékben igényelnek helyi előkészítő munkát, mert a helyi szükségletekkel való számolás a program előkészítésénél elengedhetetlen. Ez a feltétele annak, hogy az átmeneti idején ne szükségmegoldásokkal kísérletezzünk, ne in-
 végzmunkákat végeztessünk, hanem egy egészséges megoldásokat tartalmazó programmal induljunk, amely széles körben érvényesülő gazdasági és szociális hatásaival népünk foglalkoztatását és a magyar család védelmét hathatósan biztosítja.

A volt határőrezredek vagyonának sorsáról hangzott el előadás az Erdélyi Múzeum Egyesület vándorgyűlésén

Besztercéről jelentik: (MTI) Az Erdélyi Múzeum Egyesület vándorgyűlésének harmadik napján is zsufolási megtejt a Magyar Kaszinó nagyterme. V e r z e l József, az Erdélyi Tudományos Intézet tanára „A volt határőrezredek vagyonának sorsa” címmel tartott előadást. Főként a csiki magánjavak és a naszdóvidéki közvagyon történetének újabb szakaszait ismertette. Rámutatott arra, hogy míg a román földreform során a csiki magánjavakat ételjes egészükben elkobozták, addig a román földbirtokreform értelmében a naszdóvidéki közvagyon minden kisajátítás alól mentesítették. Összehasonlította a román nemzetiségi politiká-

nak ezt a megnyilvánulását a magyar kormányának a naszdóvidéki közvagyonnal kapcsolatos magatartásával s megállapította, hogy a román és magyar nemzetiségi politikai felfogás alapvetően különbözik egymástól.

Balogh Mihály dr. tisztii főorvos, dr. Boóc Kálmán városi főlevéltáros, Malán Mihály egyetemi tanár és Kartonyi János egyetemi tanár tartott még előadást. A vándorgyűlés résztvevői a Magyar Iparosok Egyesületében társas vacsorán vettek részt. A vendégeket Zsigmond János református lelkész, felsőházi tag üdvözölte.

A vándorgyűlés tagjai szerdán tanulmányi kirándulásra vettek részt.

A Budapesti Filharmóniai Társaság Nagyváradon

Meg kell mutatnia a közönségnek, hogy méltó kulturhírnevére

Amiről belátható időn belül álmódni sem mertek a helybeli zene-rajongók, a napokban valóra válik: szeptember 17-én, pénteken este 8 órakor a Szigligeti Színházban hangversenyez az ország leghíresebb zenekara, a Filharmóniai Társaság, teljes létszámmal, dr. Dohnányi Ernő főigazgató személyes vezénylete alatt.

Nagy szolisták még csak megfordulnak vidéken is, de ekkora zenekart nem látott Nagyvárad 32 év óta (A Müncheni Tonkünstler Orchestra jár itt 1912-ben.) Ilyet egyébként csak rádión keresztül szoktunk élvezhetni, sőt maguk a fővárosiak is ritkán és nehezen jutnak el közvetlenül az ősfővárosba. Pedig mennyire más íze van annak, mint gépi szűrőn keresztül!

Fanyai embernek, ennyi hangszerek csak az utókötsége is kibírhatal-

lan teheröbletet jelentene a mi kis nézőtereinhez mérten. (Talán a színpadunk is kicsi lesz a zenekarnak), ha nem alkalmi bekapcsolódásról lenne szó a Székely Művészeti Év marosvásárhelyi ünnepélyes megnyitása révén, amelyre a kultuszminisztérium államsegéllyel küldi ki a zene Aranyvonalát, visszatérőben egy napos nagyváradi bemutatkozást is engedélyezve a társaságnak. Ezen alkalom megismétlődésére esetleg újabb 32 évig várhatunk.

Dohnányi mester, mint szolista és kamarazenesz már nem egyszer szerepeltetett minket, de azt ő maga sem hitte volna, hogy kormesteri minőségben is eljuttat ide valaha.

A felkínált kettős műsor közül az elsőbőre esett az illetékesek választása:

Händel: Concerto grosso.

Mozart: g-moll Szimfónia.

(Szünet.)

Beethoven: Egmont nyitány.

Dohnányi: Szimfónikus percek.

Liszt: Les preludes.

Csupa közkedvelt remekmű, de ennél nagyobb engedelményt a könnyebb zene kedvelőinek igazán nem lehet várni egy Filharmóniai Társaságtól, mely a legkényesebb ízlésű hallgató-sághoz van szokva. Hihetőleg ebből is kikerül Nagyváradon egy telt ház. Ha nem, annak igen szomorú kihatása lesz az egész élkövetkezendő hangversenyvadra, holott ma még bő választéka ígérkezik a legnevesebb szolistáknak, még pedig olcsóbb hely-
 árakkal, mint most, amikor egyezre ennyi művészt kell méltóképpen honorálni és vendégül látni. Ezzel az első őszi diszhangversenyyel áll, nagy buki ez évünk hangversenyvete. Nem a Filharmónia vizsgálják itt, hanem a mi közönségünk mutatja meg, méltó-e békebeli kutúr hírnevére, versenyképes-e Kolozsvár, Marosvásárhely zenei igényességével. Ha igen, akkor ez a három város közös egyet-
 értéssel bármikor azt hív meg szereplésre, akit akar. Az állandó letele-
 zéses kapcsolatot mindkét várossal, valamint a főváros művészköreivel hivatalból vállalja a Városi Zenei-kola igazgatósága, tekintet nélkül arra, hogy mi lesz az egyes hangver-
 senyek megrendezője, csak arra kér minden önzetlen zenebarátot, hogy legyenek segítségére a meghívandó művészek és műsoraik kiválasztásában, mert a közvélemény meghallgata-
 sása nélkül nem lehet a közönség érdekét híven szolgálni.

Erre a szeptember 17-iki zenekari hangversenyre a felemelt áru jegyeket (15 P—2 P) elővetelben a Városi Zeneiskola, Szaniszló-utca 13. sz. irodája árusítja szeptember 10-én, pénteken délelőtt 11—1 és délután 4—6 óra között. (Telefon: 11-92.) Szeptember 13-tól, hétfőtől kezdve a színház elővételi pénztáránál kaphatók a fennmaradt jegyek. (Telefon: 25-30.)

dr. Sz.

Fővárosi fürdőmestert alkalmazott a Rimanóczy fürdő

A Rimanóczy fürdőben folyó korszerűítő átalakítások hozták magukkal, hogy a személyzet és a kiszolgálás tekintetében is igyekezzenek a legmagasabb követelményeknek megfelelni. Eppen ezért a fürdő vezetősége Budapest egyik legkiválóbb fürdőmesterét szerződtette le Bognár Pál személyében, aki szakmájának nemcsak gyakorlati mester, de elméleti tanára is és a fővárosban a fürdősök továbbképző tanfolyamainak rendes előadója. A lábápolás, masszírozás, különféle fürdő gyógymódok alkalmazása ma már egész tudomány, amit nem elég csak ösztönösen végezni. Bognár Pál személye biztosíték lesz arra, hogy városunk közönsége a kezelés és kiszolgálás tekintetében is a legjobbat fogja kapni. A régi fürdőszemélyzet megfelelő utánpótlás mellett a fürdő vezetősége gondoskodni kíván új fürdőnemzedék neveléséről is, akiket okleveles fürdő- és úszómesterré fog kiképezetni. E célból felvevő néhány — lehetőleg 4 középfokú végzett — 16—18 éves leányt és fiút, akik már kezdetben is szép fizetést fognak kapni. Érdeklődők a fürdőirodában jelentkezzenek.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
3 óra 12.40 P.
Postatakarékpénztári csékszámlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A város vezetői elutaztak az országos faértekezletre. Nagyvárad, szept. 9. Dr. Hlatky Endre és dr. Soós István polgármester Budapestre utazott, hogy résztvegyen a belügyminiszter által összehívott országos faértekezleten.

ÖNÁLLÓ KAMARÁT KAPNAK A MAGÁNTISZTVISELŐK. Magyarországon 54 kamara működik, de éppen a legnagyobb társadalmi réteg, a magántisztviselői és magánalkalmazotti kar nélküli az önálló kamarát. Borneméssza Géza iparügyi miniszter a legnagyobb megértéssel viseltetik a legnagyobb magánalkalmazotti problémák iránt és az iparügyi minisztériumban az önálló magántisztviselői kamara felállítás ügyében már előkészítő munka folyik.

A felnöttek tanfolyama a Baross Gábor kereskedelmi középiskolában újabb rendelkezés szerint nem november 3-ikán, hanem már szeptember hó 15-ikén megkezdődik. Beiratkozások 13-ikén és 14-ikén 8-13 óráig. Megnyílik az I. és II. évfolyam. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság.

EMELKEDIK KÉZMŰVESIPARI KIVITELÜNK. A kézművesipari kivitel értéke évről-évre emelkedik. 1938-ban 930.000, 1941-ben 5.9 millió, a múlt évben pedig már 15 millió pengő volt a kisipari kivitel útján lebonyolított kivitel értéke. Az exportált áru legnagyobb része bútor, kosárfonó, fadizműáru és fatalpu cipő volt.

Tipuscukorkák bevezetését tervezi a közellátási minisztérium. A Baross Újság írja, hogy a közellátási miniszter a közeljövőben tipuscukorkák bevezetését tervezi. Ugyancsak megemlíti a Baross Újság, hogy az édesipari üzemek cukorellátmányának a felemelése legfeljebb október és november hónapra várható.

ÚJ KÖZSÉG ALAKULT SZATMÁR MEGYE TERÜLETÉN. A nagybányai járásban új község alakult. Az új község Tománva határában, annak külteréből fejlődött ki. Tománva határában előzőr kültelek alakult Szamosfalva néven. A telek nemrégén községgé való alakítását kérte. Kérelmét a vármegyei törvényhatóság a kisgyűlésen jóváhagyta s most a belügyminiszter is jóváhagyta községgé való alakulását. Az új község Szamosfalva néven lett önálló községgé. Kisközségi jellegű és az erdőszélei körjegyzőséghez osztották be.

Szolgáltatós gyógyszertárak:

IV. CSOPORT:

- Gránátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27. (Irgalmasrend) 15-25.
- HUNGARIA gyógyszertár, Mussoliniter 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.
- MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 5. (Gálósi F.)
- ORANGYAL gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

Gyűlést tartotta a NMK építőipari szakcsoportja. Nagyvárad, szeptember 9. A NMK építőipari munkások szakcsoportja tegnap este népes gyűlést tartott, amelyen közellátási kérdéseket tárgyaltak és elhatározták, hogy küldöttséggel keresik fel a polgármestert fa, tej, vaj és népruházati akció ügyében.

KÖSTISZTASÁGI RAZZIA NAGY-SZALONTÁN. Nagyszalonta egészségügyi osztálya házról-házra járva razziait rendez, hogy ellenőrizze az udvarok tisztaságát. A nagy takarítás alkalmával egyidőben görényirtást is fogatosítottak, mivel az utóbbi időben erősen elszaporodott a görény Nagyszalontán és nagy pusztítást vitt végbe a baromfi állományban.

A falvakban az előadások rendszeresen kezdődnek. A tanfelügyelőség értesíti lapunkon keresztül az érdekelteket, hogy Nagyvárad, Szalonta, Margitta, Berettyóújfalú és Berettyószentmárton kivételével, az előadások rendszeresen megkezdődnek. A felsorolt városokban és falvakban kezdődik csak november harmadikán.

MEGJELENT A MAGYAR KATONAUJSÁG LEGUJABB SZÁMA „Osztotni akart a harcoló honvéd sorsában” címmel teljes terjedelműben közli a „Magyar Katonaujság” e heti száma a honvédelmi miniszter a Kormányzóhelyettes úr Öfőméltósága hős halála évfordulóján tartott rádióelőadást. Képriport a hadnagysorozatokról, „Egyedül vagyok!” címmel izgalmas riport a keleti-arcvonal kemény harcából, rövid tanulmány az újjáéledő francia hadseregről, az elmúlt hét hadieseményeinek összefoglalása, nemzetvédelmi jegyzetek, igazodás Zrinynhez, gyöngyösbokrétásainkról katonaszemmel írt ismeretetés, tárcs és még számos cikk alkotja a változatosan gazdag tartalommal megjelenő tizenkét oldalas, képes melléklettel ellátott „Magyar Katonaujság” legújabb számát. Kapható mindenütt: ára 10 fillér.

Ha fáj a feje és szédül; ha teltségérzet, béliizgalom, gyomorégés, vértódulást, szorongást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését hathatósan előmozdítja, a bélgázok fejlődését csökkenti, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felfrissíti. Kérdezze meg orvosát!

Elviszi a gypmester az ebadó alól elvont ebeket. Nagyvárad thj. városi fogasztási adóhivatala 4715-1943. adóhiv. szám alatt a következő hirdetményt teszi közzé: Ertesítjük az érdekelteket, hogy a veszettség elleni oltási bizonyítványokat és a folyó évre szóló ebbárcákat a városi fogasztási adóhivatalnál (Bémer-tér 4. sz. I. emelet) a hivatalos órák alatt átvehetik. Ugyancsak felhívjuk az ebtulajdonosok figyelmét, hogy az ebadószabályrendelet 14. szakasza értelmében az előző évi védjegyek (ebhárcák) fenti hivatalnál megsemmisítés végett szolgáltatassák be. Felhívjuk még az ebtulajdonosok figyelmét, hogy az ebtartásról szóló szabályrendelet rendelkezései szerint, az ebadó alól elvont vagy az ebtartás egyéb szabályai ellenére tartott ebeket a gypmester köteles befogni, ezért tehát érdeke minden ebtartónak, hogy az adót fizesse be, s a védjegyek (bárcák) átvételéről sürgősen gondoskodjék.

APOLLO Filmszínházban
Mikszáth Kálmán bűbájos regényének filmváltozata
Gentryfészek
Főszerepben: Tolnay Klári, Hajmássy, Vaszari, Csontos

AZ IPARTESTÜLET FAIPARI SZAKOSZTÁLYA felhívja tagjai figyelmét, hogy „Fixin” folyékony esontenyvre igényeit szeptember hó 11-én, déli 1 óráig szakosztályunknál jelentésként be. Egyben szegigényeiket is jeltsék be és ezek igazolására az illetményjegyzéket és a munkakönyvet hozzák magukkal. Elnökség.

SZABADDA TETTEK A ROMÁN OLAIKIVITELT. A román minisztertanács szabaddá tette az egész háboru tartamára a nyersolaj- és a benzimentes kőolajkivitelét. A havonként kivitelre kerülő kőolaj mennyiségét a gazdaságiügyi minisztérium határozza meg a fennálló kereskedelmi szerződések figyelembevételével.

Október elsejétől szabad a nyúl vadászata. A Budapesti Közlöny szeptember hó 5-i számában megjelent a földművelésügyi miniszter 38.400-1943. sz. rendelete, amely a közellátási érdekek kívánalmainak megfelelően, a mezei nyúl vadászatainak tilalmi idejét akként változtatja meg, hogy a folyó vadászati idejében október hó 16. napja helyett már október hó 1. napjától kezdve szabad mezei nyúlra vadászni.

A BÁDOGOS ÉS SZERELŐ SZAKOSZTÁLY felhívja azon tagjai figyelmét, akik horganylemezzel befizettek, hogy horganylemezüket *Antoni és Varga* cégnél, Prohászka Ottokár-tér 3. szám alatt átvehetik folyó hó 11-én délután 2-7 óráig. Kérjük tagjainkat, hogy ezen időpontban okvetlenül jelentkezzenek, mert később fenti cég nem állhat rendelkezésükre. Elnökség.

GRANDI, VOLT OLASZ KÜLÜGYMINISZTER DÉLAMERIKÁBA KÖLTÖZIK. Zürich. (MTI.) Mint a svájci távirati iroda Chiassoból jelenti, az olasz lapok arról számolnak be, hogy Grandi családjával együtt elhagyta Olaszországot és Délamerikába megy. Illetékes olasz körökben erősen cáfolják, hogy Grandinak valamiféle hivatalos megbízatása van.

A nagyvárad kir. járásbírósa, mint telegkönyvi hatóság
21156/1943. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat
Kommandát Sándorné végrehajtónak Kommandát Sándor végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telegkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 246 P 06 f tökékövetelés és járuléka behajtása végett a Váradles községben fekvő s a váradlesi 224. sz. telegkönyvi betétben A + 2 sor. 935/3 hrsz-u 8 kat. hold 552 négyszögöl területű szántó ingatlanok a B. I. alatti Kommandát Sándor nevében álló 1/2 illetőségére 3300 P kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1943. évi október hó 27. napján délelőtt 9 órakor Váradles községében fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a, amelyet a magasabb ígéret ugyanannyi százalékára kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1943. szeptember 3.
Dr. Implom János sk.
kir. járásbíró.

FELEMELIK A SZAPPAN ZSIRSÁVTARTALMÁT. A napraforgótermés az idén kedvező volt s lehetővé teszi a szappanellátás javulását. Valószínűleg felemelik a 42 százalékos mosószappan zsirsávtartalmát. — A szappan gazdaságos felhasználásáról filmet készítenek, amely rövidesen bemutatásra kerül.

Köszönetnyilvánítás

Árva Árpád képviselő úrnak és mindazoknak, kik a felszabadulásunk harmadik évfordulója alkalmával férjemnek, *Solák János*nak sirjára keszörút helyeztek, ezúton mondok hálás köszönetet.
Biharpüspöki, 1943. szeptember 8.
Özv. Solák Jánosné és gyermekei.

Felhívás a Leventékhez!

Nagyvárad thj. város Levente Egyesülete értesíti az iskolán kívüli levente ifjúságot, hogy sportszakosztályait, ill. azok működését megindította. Akik bármelyik sportágban komolyan akarnak dolgozni, azok jelentkezzenek a tréningek alkalmával a szakoktatóknál.

Tréningek ideje és helye a következők:

- Atlétika:** Hétfő és péntek este 6-tól az Erzsébet-ligeti sportpályán.
- Kosárlabda:** Hétfő és péntek este 6-tól az Erzsébet-ligeti sportpályán.
- Birkózó sz. oszt.:** Hétfő, szerda, péntek este fél 7-től Szaniszló-utca 1. alatt.
- Labdarúgó sz. oszt.:** Szerda, péntek 6-tól a Rhédey-sportpályán.
- Kerékpár sz. oszt.:** Szerda 6-tól a Rhédey-sportpályán és vasárnap portyák.
- Céllövészet:** Szombatonként 4-től az „Árpád lövész egyesület” lövöldjében.

A nagyvárad kir. járásbírósa, mint telegkönyvi hatóság
21.274-943. tk. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY KIVONAT
Özv. Hajdu Sándorné végrehajtónak özv. Raduj Gáborné Stürb Mária és Raduj Irén férj. Tokaj Gáborné végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telegkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 800 P tökékövetelés és járuléka behajtása végett a Nagyvárad thj. városban fekvő s a nagyvárad kir. 4835 számú telegkönyvi betétben A.—1. sor 9030-5320 hrszámú (szántó a hegyaljadúlóben) ingatlanra 2112 pengő 50 fillér kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1943. évi december hó 28. napján délelőtt 9 órakor a telegkönyvi hatóság helyiségében (Széchenyi tér 14. 25. ajtó) fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10% szalléka, amelyet a magasabb ígéret ugyanannyi százalékára kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1943. évi szeptember hó 2. napján.
Dr. Implom János s. k.
kir. jbiró.
A kiadmány hitelűl: **Dalnay**, kiadó.

Meddig lehet beiratkozni az egyetemekre?

A budapesti m. kir. Pázmány Péter-Tudományegyetemen a rendes beiratkozások szeptember 15-ig tartanak, az utólagos beiratkozások végső határideje október 6. az első félévi előadások pedig szeptember 15-én kezdődnek.

A József nádor műszaki tudományegyetemen a beiratkozások szeptember 16-ig, az utólagos beiratkozások szeptember 30-ig tartanak, az előadások megkezdése szeptember 16-án van.

A kolozsvári Ferenc József-Tudományegyetemen a beiratkozások határideje szeptember 15. az utólagos beiratkozásoké szeptember 30. az előadások szeptember 16-án kezdődnek.

A pécsi Erzsébet-Tudományegyetemen a beiratkozások és előadások megkezdése a másik két vidéki egyetemhez igazodik és Szegeden, valamint Debrecenben a beiratkozások határideje szeptember 15. az előadások szeptember 16-án kezdődnek, míg az utólagos beiratkozások határideje szeptember 30.

Az újvidéki m. kir. keleti kereskedelmi főiskolában a beiratkozások szeptember 9 és 12-ke között vannak, az előadások szeptember 16-án kezdődnek.

Indokolt esetekben az utólagos beiratkozások szeptember 30-ig történhetnek. Hasonló időben vannak a beiratkozások és az előadások kezdete a kassai m. kir. kereskedelmi főiskolán is. (MTI.)

Végetértek a nagyváradi lóversenyek

Szerdán délután befejeződtek a nagyváradi gróf Tisza István lovasegylet rendezésében a repülőtéren megtartott lóversenyek. A háromnapos versenyek során egy a rendezőség élén Ehrnberger Ferenc őrnaggyal, mint a versenyzők a közönség legnagyobb megelégedését és elismerését vívták ki teljesítményükkel s elégedett volt a fogadó közönség is.

Az utolsó nap eredményei egyébként a következők:

I. Vitéz Muhr Albert emlékverseny. Gátverseny. 1. Végzet, lovagolta gróf Széchenyi Ernő. 2. Anize, lovagolta vitéz Czán százados. 3. Volna, lovagolta Soós hdgy.

II. Csokai díj: 1. Zoli, hajtotta Kovács. 2. Humor, hajtotta Jónás E. 3. Nemes, hajtotta Szűrcsányi.

III. Magyar Lovasegylet díja. Gátverseny. 1. Dobsina, lovagolta Kovács G. 2. Legyező, lovagolta Hujber. 3. Szabadka, lovagolta Benyó.

IV. Nagyváradi Városi Vasút díja. 1. Brassó, hajtotta Ehrnberger őrgy. 2. Zeperill, hajtotta gr Festetics. 3. Figara, hajtotta Zwhlinger.

V. Székelyhídi díj. 1. Forma, lovagolta ifj. Polgár Z. 2. Baku, lovagolta Gentsy fngy. 3. Trilla, lovagolta ifj. Geist.

VI. Félifürdői díj. 1. Emlék, hajtotta gróf Festetics. 2. Zsupán, hajtotta Dobos. 3. Bogaras, hajtotta Jónás.

VII. Földművelésügyi minisztérium díja: 1. Facér, lovagolta Gentsy fngy. 2. Preato, lovagolta Barcsay fngy. 3. Vitéz, lovagolta báró Blomberg Karola.

VIII. Magyar Csetőverseny Egylet díja. Kettesfogat. 1. Humor—Hunyad, hajtotta Remonár. 2. Búzavirág—Csongrád, hajtotta Polakovits. 3. Brassó—Gergely, hajtotta Ehrnberger őrnagy.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Csak lábbelikészítő Iparosnál váltható be a pirosszínű utalvány

A lábbelikészítő kézművesiparosság hónapok óta napirenden tartott jogos kívánságát teljesítette most a közellátásügyi kormányzat.

Ezideig az volt a helyzet, hogy a mértékutáni lábbelikészítésre jogosító pirosszínű utalványokra beszerezhető bőrányagot az utalvány tulajdonosa közvetlenül maga is megvásárolhatta a kijelölt talpbőrelasztóknál. Ez a körülmény azzal a következménnyel járt, hogy rengeteg bőrányag került feketepiacra. A pirosszínű utalvány akárhány lelkiismeretlen tulajdonosa az általa megvásárolt bőrányagot uszoraáron forgalomba hozta, ami a közellátás szempontjából nem engedhető meg. Ezen az úton jutottak elsőrendű bőrányaghoz a kontár iparosok, akik üzemeikkel mérhetetlen károkat okoztak az iparengedéllyel rendelkező lábbelikészítő kézműiparosság-nak. Érthető és jogos volt ezért a láb-

belikészítőiparosság országsszerte megnyilvánult óhajta, hogy a pirosszínű lábbelikészítő kézművesiparosok útján legyenek beválthatók.

Ez az állapot most a törvény erejénél fogva be fog következni. A Budapesti Közlöny szeptember 1-i 196. számában megjelent ugyanis a közellátásügyi miniszter 48.097/1943. K. M. számú rendelete, amely kimondja a következőket:

„A fogyasztó a pirosszínű utalványt csak lábbeli készítésére, illetőleg javítására üzlethörénél fogva jogosult iparosnál válthatja be.”

Ez azt jelenti, hogy ez év szeptember 1-től fogva a talpbőrelasztó kereskedők lábbeli készítésére szolgáló bőrányagot csak lábbelikészítő iparosok vásárolhatnak azokkal a piros utalványokkal, amelyeket megrendelőiktől átvesznek.

Az idén már nem lehet megkezdeni új magán-építkezést

Az Ipari Anyaghivatal értesít mindenkit, hogy felsőbb rendelkezése, további intézkedésig szünetel magánépítkezések céljaira építési anyagok kiutalása, az építési engedélyekhez szükséges hozzájárulás, valamint az építkezés megkezdéséhez megkívánt igazolványok kiadása. *Az ország egész területén tehát a folyó évben új magánépítkezések már nem kezdetek meg.* Ennélfogva ilyen irányú kérelmek benyújtása mind az Anyaghivatalhoz, mind az illetékes építési hatóságokhoz céltalan.

Kezdeti engedéllyel rendelkező folyamatban lévő magánépítkezések folytathatók. Részükre azonban a Hivatal ez évben építésre több anyagot már nem bocsáthat rendelkezésre. Indokolt mező-

gazdasági jellegű építkezésre és elemi károk esetére egyes téglagyárak felhatalmazást kaptak, hogy főszoigabírói, illetve polgármesteri igazolásra maximum 5000 téglát vagy cserepet egy-egy igénylőnek kiadhassanak. Súlyos és az ország nagyobb területére kiterjedő elemi károk esetében a helyreállításához szükséges építési anyagokat a közigazgatás első tisztviselője felterjesztésére az Anyaghivatal egy tételben fogja szétosztás végett rendelkezésre bocsátani. Magánépületek kellően indokolt tartozásához, javításához, vagy kisebb terjedelmű átépítéséhez szükséges építőanyagot kizárólag az építkezés helye szerinti illetékes ipartestületek útján lehet igényelni.

SPORT

Vasárnap igen izgalmas labdarugóműsor lesz az Erzsébetligeti pályán

A magyar válogatottak svédországi portyájuk miatt két üres vasárnap is következik egymásután, a futballszurkolók legnagyobb bánatára. A NAC vezetősége azonban idejében gondoskodott róla, hogy már az első vasárnapra is megfelelő ellenfelet szerezzen. Sikertől lelkütni a Berkesy Elemér csapatát, a Szegedi Vasutas Sport Egyesületet. Az SzVSE — mint ismeretes — hatalmas küzdelem árán került be az idén az NB

I. osztályba és abból a szempontból is érdekes lesz ez a mérkőzés, hogy meglátjuk, milyen erői képviselnek az NB I. ujoncai a kiesettekhez képest.

Igy az Erzsébetligeti pályán igen változatos műsor lesz, mert hiszen a NAC utánpótlás csapata kerületi I. osztályú bajnokit játszik, a MAV csapata pedig az NB III-ban látja vendégül a Püspökladányi MAV jó képességű csapatát.

Országos úszónapok szeptember 11. és 12-én

Az országos úszó-hét keretében Nagyvárad thj. város Levente Egyesülete f. hó 11—12-én, szombat, vasárnap, délután 2—7-ig tartja úszónapjait és szept. 12-én, vasárnap este 5 órakor a *Buvár Kund* úszóversenyt.

Az úszó-napokoa mindenki (fiúk és lányok) résztvehet 10 évtől 24 éves korig, ha az úszásúdsát még nem igazolta 50 m. leuszálásával s emléklapot, valamint jelvényt még nem kapott. A Levente Egyesület fel-

hívja tehát az összes leány- és fiúiskolák tanulóit, valamint az iskolán kívüli levente ifjúságot, hogy a fenti napokon teljes számban jelenjen meg a városi úszóudában, úszástudásának igazolására Belépo díj oincs. A vasárnapi versenyre nevezések a helyszínen. A verseny jelvénytulajdonosoké, ezüst és arany jelvényt.

Kíváncos, hogy ezen a versenyen a KISOK keret tagjai teljes számban induljanak.

APRÓHÍRDETESEK

Adós-vétel!

13.000 pengőért eladó Alkotmány utcán (Ossitelep) beköltözhető kétszobás ezernégyezögméteres magánház. Jelentés ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 671

Vörös szíva cetret

veszek mázsáncént 22 pengőért Tóth Aladár Kossuth-u. 3.

Egy új női magyar ruha közepes méretre eladó. Pál-u. 3. szám. 679

Kéllavas hintó, lehetőleg gumikerékekkel megvételre kerestetik. Ajánlatok „Jókaban” jellegre a kiadóba keretnek. 679

Kombináltsoha, konyha, rekamlar eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11.

Allást nyec

Bejáró takarítónő a délelőtti órákra felvétetik. Szaniszló-u. 6. 672

Allást keces

Bejárónőnek ajánlkozom. Alapi-u. 2. 686

Könyvelést, üzleti könyveinek feltekintését, vezetését, ügyvitel szervezését és felülvizsgálást szakszerűen és lelkiismeretesen intézi, adóügyeiben felvilágosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája, Csengeri-utca 8. Telefon hívószám 29—26. 528

Jobb családból való fiatal leány gyermek mellé v. cukrászdába ajánlkozok. Cimeket a kiadóba, kér. 679

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, moly és mindenféle férgek irtását 38 évi gyakorlati vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutoras, Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen „Hitelszövetkezettel”. Bethlen István-u. 6. kapható. 693

Ingatlan

Eladó több beköltözhető magánház, berház és üzletház, telkek, szőlők. Patayne, Szigligeti-u. 12. 493

Oktatás

Gimnázistákat nagy gyakorlatú, rendelkező középiskolai tanár szeptember és október hónapokban a következő iskolákre felelősséggel előkészít. Cim a kiadóhivatalban. 615

Lakás

2—3 szobás lakást villamos megállóhoz közel keres ide helyezett tanár. Cim: Bem-u. 13. 673

Butorozott egy szobás lakást ketes, öskeresztény, nőtlen, rendes, tisztaságot kedvelő uriember (azonnalra) vagy mielőbb. Rákóczi-ut 10—12. számú házak közelében vagy azt környező utcákba. Lehetőleg koszt és teljes ellátással, vagy anélkül is. Zárt borítékban ajánlatot kér „Dunántúli” jellegre a kiadóba. 638

KIADÓTULAJDONOS:

SENET LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztési felelős: Dr. Paál Árpád a Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad, Szigligeti Dezső-utca 5. szám